

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor zes maanden: 35 Centiemen

REDACTIE EN ADMINISTRATIE

GARENPLAATS, GENT.

Ongeteekende brieven worden niet opgenomen

AANKONDIGINGEN:

Prijs volgens Tarief, voorop betaalbaar

Vriend Lezer,

Nogmaals ontvangt gij het blad *De Landbouwer*. Zooals gij zult kunnen bemerken, heeft het aanmerkelijke verbeteringen ondergaan: al de markten van Vlaamsch België kunt gij er in aantreffen, en naast ernstige en leerrijke artikelen komen er ook eenige luimige bijdragen in voor.

Dit is echter nog maar een begin! De volgende nummers zullen voortaan prachtige illustraties bevatten.

Dit alles vergt echter nieuwe opofferingen, en daarom, vriend lezer, roepen wij uwen steun in!

Ons blad is U van groot nut, dit moet gij wel bekennen. Wij zouden het u tweemaal per maand, zelfs alle weken willen bezorgen, maar wij zijn zelf maar arme werklieden en hebben geen geld om dit te doen. Maar als gij allen, die ons lief hebt, eenige centen van uw karig loon afzonderd om ons te steunen, dan kunnen en zullen wij U een blad bezorgen, zooals er in België geen tweede bestaat.

DE REDACTIE.

Op voor de kiezing van den Werkrechtvaardersraad.

Broeders van den buiten.

Toekomende maand grijpt de kiezing plaats voor den Werkrechtvaardersraad voor het Arrondissement Gent.

Gij weet dat deze raad is ingesteld als een tribunaal, om uitspraak te doen over ruzie die ontstaat tusschen de bazen en hunne werklieden, hetzij, dat deze ruzie betrekking heeft op de loonen, op de wegzending of iets in dien aard.

Maar gij weet ook dat die raad voor u het vijfde wiel aan den wagen is. Immers de kosten om naar Gent te komen, de reis, de 4 fr. die men moet storten, dat alles bedraagt veel meer dan de som die men te eischen heeft, nog niet bijgerekend het tijdsverlies en de schade die men daardoor oploopt.

Willen de Werkrechtvaardersraden nut afwerpen dan moet er gedaan worden, wat de socialistischen vragen, namelijk Raden inrichten in de kantonhoofdplaatsen, opdat iedereen er gemakkelijk zou kunnen heen gaan, zonder treingeld en met het minste tijdsverlies mogelijk.

Gij weet ook dat de kiezerslijsten op den buiten schrikkelijk vervalscht zijn, dat er honderde, duizende personen op staan, die geen recht hebben tot kiezen volgens den geest en den tekst der wet.

Dit alles is gedaan geworden in de hoop, de stadswerklieden te verpletteren, meenen de dat de landbouwers gezworen vijanden zijn van het socialisme, verduldige slaven hunner rijke meesters, die een lui leventje leiden op 't zweet van buiten- en stadswerkman.

En toch moeten en zullen wij den strijd winnen.

Stemmen voor de Socialisten is stemmen voor gelijke rechten in 't land aan armen en rijken.

Geen drie stemmen aan de rijken en eene stem aan den werkman.

Stemmen voor de Socialisten betekent: Weg met de bloedwet. De rijken zoowel soldaat als de armen.

Stemmen voor de Socialisten is stemmen voor wetten, die de werklieden beschermen, die hunnen arbeid regelen, de pachten verminderen en wettelijk bepalen, die de loonen verhoogden der staatsbedienden en de lasten doen betalen, door diegenen die ze kunnen betalen.

Stemmen voor de Socialisten is 't bewijs geven dat gij moede zijt, van slaver te wezen, van armoede te lijden voor uw werken, van alles voort te brengen en niets te genieten. Sedert honderde jaren zijn de grooten meesters, zij hebben alles beloofd en niets gehouden, zij beschikken over ons geld, ons werk, onze kinderen, ons leven.

Weg met hen die zo lang het volk hebben bedrogen en uitgebuit en

stemt allen voor de Socialisten!

Voor de kiezing zullen u nog al de mogelijke inlichtingen worden bezorgd.

Goed geantwoord. — Een kleine jongen ging bij 'n bakker een brood kopen. Toen hij bemerkte dat het wat klein was, vroeg hij zonder omwegen of het wel zijn gewicht had.

— Bekommt u daar maar niet over, zei de bakker, als het te licht is, hebt ge zooveel te minder te dragen.

— Zoo, zei de knaap, en wierp de helft van het geld op de toonbank.

— Hé, luistert eens, riep hem de bakker na, dat is niet genoeg.

— Bekommt u daar maar niet over, riep de jongen, als er te weinig is hebt ge zooveel te minder te tellen.

RAADGEVINGEN

VAN DEN

DOKTOOR

Sneden

Als ge u gesneden hebt, moet ge de wonde met frisch water uitwasschen, afvegen en er dan een weinig *Commandeur-balsem* op gieten, een produkt dat ge voor eenige centiemen bij den apotheker kunt krijgen.

Is de snede diep, dan is het beter u tot den geneesheer te wenden.

Puisten

Om de puisten te doen verwijderen, moet men het bloed zuiveren door middel van een licht purgeermiddel, dat bijzondere eigenschappen bezit voor de slijmen en de onzuiverheid van het bloed.

Een middel tegen brandwonden
Als een zeer heilzaam geneesmiddel tegen brandwonden, kan het volgende zeer eenvoudige recept aangewend worden:

Het bestaat in de vermenging van versche boter en de dooier van een ei; men legt deze zelf op een stuk linnen en bedekt daarmee de brandwonde.

Deze pleister wordt door eene andere vervangen, zoodra ze begint te droogen. De pijn, uit de diepste brandwonden voortkomende, worden daardoor dadelijk verzacht, en de genezing heeft in weinig tijd plaats, zonder eenig litteken achter te laten.

Bewaart zorgvuldig al de nummers van De Landbouwer, want wij geven een zelfde middel geene tweede maal op.

Wreedheden in den Congo.

La Vérité, een klerikaal blad van Parijs, kondigt een brief af van den missionaris in den Congo, M. Sims, gedagteekend van 23 Januari 1896:

« In de maand december 1895 passeerde eene karavaan door onze statie van den Evenaar; zij voerde talrijke manden mede gevuld met gedroogde handen van mannen, vrouwen en kinderen.

» Al de soldaten die in Lagos moeten aangeworven worden, moeten zulks doen. De officier duidt hen een kring aan, binnen dewelke zij mogen werken naar willekeur, de hand leggende op kiekens, geiten, caoutchouc en schoone vrouwen.

» Al de koffijplantages worden bewerkt door jonge, schoone vrouwen, ontrukd aan het land in Kassai, aan de Araben, enz.

» Elke vrouw wordt betaald tegen 2 fr. per maand en dan 's nachts (hier volgen bijzonderheden die wij niet kunnen overschrijven) kan men niet slapen tengevolge van het gerucht. »

Johan Logie, missionaris in Lulunga, verklaart dat de zwarten eene eerste maal 78 rechterhanden medebrachten; de tweede maal 49 rechterhanden en de derde maal 56 handen.

Het loochenen dezer wreedheden schijnt van nu af onmogelijk geworden. Alleen zal er nu uit het onderzoek dat men ingesteld heeft, moeten blijken, dat al deze wreedheden gebeurden zonder medeplichtigheid der belgische officieren, buiten kennis van de regeering en patati en patata.

Maar dat zal geen mensch aannemen en wij ook niet.

IK BEN KOOPMAN IN NEUZEN!

Een jong advocaatje zonder zaken, kwam nog al dikwijls in den boerenbond te X... Steeds was hij er op uit met de brave boerenmensen den gek te houden.

Een boer uit eene naburige gemeente besloot het advocaatje eens voor altijd het grappenmaken af te leeren. Hij begaf zich dus naar den boerenbond te X... waar hij den kluchtspeler aantrof.

Hij zet zich aan tafel neder en wordt weldra door het advocaatje opgemerkt! De geestig-aard dacht reeds, dat hij met dien onbekenden boer eens hartelijk zou kunnen spotten. Hij ging er dus nevens zitten, en sprak hem aan.

— Ah zoo, mijnheer de boer, hoe stelt gij het?

— Dank u, zegt de boer, maar ik ken u niet.

— Ben ik u gister te L.... niet tegengekomen? Ge gingt alle twee nog al spoedig: uwen ezel voorop, gij daarachter, zegde de advocaat.

— 't Is mogelijk mijnheer, antwoordde de boer; ik herinner me inderdaad dat het arme dier zeer vroolijk gestemd was, en dit is het altijd als het een zijner familieleden tegenkomt.

De advocaat voelde den stek, en dacht het geraadzaam het spotten te staken.

— Ge zijt zeker koopman, vroeg hij aan den boer, om van gesprek te veranderen.

— Juist geraden.

— Veekoopman misschien! Neen?

Zoo, in aardappelen dan! Ook niet?

— Wel mijnheer, dat zult ge zoo spoedig niet raden: Ik maak er echter geen geheim van, ik ben koopman in neuzen!

— In neuzen mijnheer. Maar ge zijt zot, domme boer. En koopt ge dan ook zulke neuzen, vroeg hij, terwijl hij zijn neus aanwees.

— Zeker mijnheer, zulke neuzen koop ik, en wel op conditie dat ik ze eerst na den dood in ontvangst neem.

— Laat u hangen, domkop, ge spot!

— In het minst niet!

— Nu, hoeveel wilt ge dan wel voor mijnen neus geven.

— Voor den uwen geef ik tien franken.

— Goed zoo! de koop is gesloten, zegde de advocaat, terwijl hij zijn hand in die van den boer sloeg.

Er werden getuigen genomen, en schriftelijk stond hij zijnen neus na zijnen dood af. De advocaat, die dacht dat de gelegenheid tot spotten weder gunstig was, sprak tot de bazin van het lokaal!

— Allo, moedertje, aan allen die hier zijn, eene pint. Wij gaan hier 10 franken verteeren, en 't is mijnheer die mijnen neus gekocht heeft die 't zal betalen.

De boer knikte van ja!

Men at en dronk, dat het een plezier was om zien.

De tien franken waren al spoedig verteerd en nu kwam het er op aan te betalen.

— Wacht eens eventjes, sprak de boer, terwijl hij zich verwijderde; aanstonds zal ik betalen.

Na een poosje keert hij terug met een gloeiend merk-ijzer in de hand, begeeft zich ongemerkt achter den advocaat, en dreigt hem te brandmerken!

— Hé, gij boer, wat gaat gij beginnen, roept deze verschrikt uit!

— Wel eenvoudig niets anders, luidde het antwoord, dan den neus merken die ik gekocht heb, om hem later te kunnen herkennen.

En al dichter en dichter drong de boer met het gloeiende ijzer naar den gekochten neus.

— Maar, mijnheer de boer, sprak de advocaat bevend, ge hebt gezegd dat ge hem maar hebben moet na mijn dood!

— Het akkoord is, zegde de boer, terwijl hij het papier dat de advocaat zooeven geteekend had te voorschijn haalde, dat ik hem eerst na uwen dood in bezit zal nemen. Maar intusschen blijft hij toch mijn eigendom, en ik mag er mede doen wat ik wil, als ik u hem maar laat behouden.

En s'eds dichter naderde het gloeiend ijzer den neus.

Honderde boeren stonden lachend dit grappig voorval aan te kijken.

Eindelijk wierp de advocaat zich op de knieën en smeekte den boer hem zijnen neus te laten behouden, en den koop te vernietigen.

De boer liet hem eindelijk opstaan. Beschaamd ging de advocaat de 10 franken verteeren betalen, en trok er, onder het spottend gelach van al de aanwezigen, van onder. Nooit zette hij nog een voet in den boerenbond.

Als dit heertje weg was, sprak de boer, zich tot de andere boeren wendende:

« Ziet ge vrienden, zoo moet ge met die heerschappen handelen.

Zij denken, omdat zij eenige broeken op de school versleten hebben, dat zij boven ons staan, dat zij de wijze mannen zijn, en wij de domme boeren.

Zij komen zich met onze zaken bemoeien, ze schikken zij alles in onze bonden. En wat kennen zij van landbouw? Hebt gij er van uw leven een op het land zien werken? Neen! niet waar.

Zij werken niet op het land, zij behooren dus niet tot de onzen.

In onze bonden hebben zij geene zaken: zij helpen ons bedriegen en op flesschen trekken!

Neen, de boerenbonden mogen anders niet bestaan dan uit boeren, uit landwerkers, en zo lang er advokaten, geneesheeren, barons of andere kasteelheeren zullen van deel maken, zullen wij bedrogen worden en iedereen tot spot dienen.

De boeren verstonden dit zeer goed. Zij verlieten langzamerhand de herberg. Gedurende verschillende dagen sprak men op het dorp van niets anders dan van den verkochten neus van den advocaat, en van de ernstige redevoering van den vreemden boer.

De boeren dachten na, en zagen in, dat zij zich onderling moesten vereenigen.

Nu bestaan er twee boerenbonden in de gemeente X... De eene, de oude boerenbond, telt anders niet dan barons, eigenaars, advocaten en pastoors onder zijne leden.

De tweede bond, die na het grappig voorval dat we aanhalen gesticht werd, telt in zijn midden de groote meerderheid der landlieden.

Het is een vrije bond, die doet wat hij wilt, zonder eerst aan mijnheer den baron te moeten vragen of zij het mogen doen!

Dat is immers onnoodig, want mijnheer de baron kent er toch niets van. J. Z.

BERICHT

Wij berichten de landbouwers dat de redacteurs van dit blad altoos het blad VOORUIT bij zich hebben.

Abscreeft er u op!
Een geeft een volledig kamerverslag kom 3 maal in de week uit, en kost maar 2,50 fr. voor 3 maanden.
Stuurt onzen strijd.

WAT WILLEN WIJ?

Afschaffing van het voorrecht des eigenaars.

Brave landlieden, men heeft ons reeds zoo dikwijls bij U belasterd, dat ge voor zeker moet denken: Dat zijn toch slechte menschen, die socialisten!

Maar hebt ge reeds opgemerkt wie het is die zoo erg op ons schelden. Zijn het werklieden die weten wat wij voor hen gedaan hebben! Oh neen! Ge hebt het wel gezien dat het altijd rijke heeren zijn die op ons roepen.

En hebt ge U nog niet afgevraagd waar om zij toch zoo kwaad zijn op ons? Eh wel ik zal het u eens zeggen: Wij zijn allen kristene menschen op de wereld, en als wi iemand zien lijden, dan doet het ons zeer! Wij willen dien mensch helpen!

Zoo is het ook met de arme boeren! Wij zien dat ze nijdig doorwerken, dat ze op het land werken dag en nacht, en nochtans, welk leven hebben zij! Hoevelen zijn er niet onder hen die armoede lijden?

Zegt eens, landlieden, hoe dikwijls eet ge vleesch in de week?

Ge lijdt gebrek, ge blijft arm, en nochtans ge werkt altijd naarstig en vlijug.

Is dit juist?

Als men werkt moet men genoeg kunnen winnen om op zijn gemak te leven. Dit hebben we ons ook gezegd, en we hebben gezocht hoe het kwam dat ge zooveel armoede hebt. En ziehier wat we gezien hebben:

Als het al eens gebeurt dat de zaken u nie medeskaan, dat uwe stallen door smetziekte geleidigd worden, dat de oogst waarop ge gerekend hadt om uw pachtgeld te betalen, door vorst, regen of droogte vernietigd wordt, zegt eens, gij allen die in dit geval verkeerd hebt, hebt ge bij uwen zaadmat chand, bij allen waar ge gewoonlijk op winkel gaat, krediet kunnen krijgen? Neen, niet waar? En waarbij komt dit? 't Is omdat de wet zegt: als een boer ten onder gaat er zijne schulden niet kan betalen, dan zal alles verkocht worden, en eerst en vooral zal aan den eigenaar drie jaren pachtgeld betaald worden.

En wat blijft er voor de andere schuld eischers over als de eigenaar betaald is?

Niets, of bitter weinig! Eh wel is dit juist! Hebben de andere menschen niet evenveel recht om ook betaald te worden?

Wat is daar nu het gevolg van?

't Is dat niemand aan den boer krediet durft geven, en dat hij, om geld te leenen, bij woekeraars moet gaan, die heden op den buiten zoo talrijk zijn, en die geld leenen tegen zeer hooge interesten.

De kleine handelaar op den buiten die gedwongen is krediet te geven, verliest gewooslijk geheel de som die hem toekomt in geval de landbouwer ten onder gaat.

Negen maal op tien vertegenwoordigt de waarde der meubelen, werktuigen, vee, enz. ter nauwernood de drie achterstallige jaren pachtgeld.

Daarbij is het pachtgeld veel te hoog: de eigenaar, die zeker is betaald te worden, bekommert zich niet of de pachter ernstig en bekwaam is, of hij het geld zal kunnen opbrengen. Hij geeft het land aan wien het meeste geld biedt, en dit is gewoonlijk den onwetendste.

Wat is er nu te doen om dit te keer te gaan? Hoe kan men het lijden der boeren verminderen? Hoe kan men aan den boer overal krediet doen krijgen?

Wel, natuurlijk, door iedereen gelijk te

stellen, door te zeggen: iedereen zal betaald worden als den boer ten onder gaat, en niet alleenlijk den eigenaar zooals nu.

Moet er dan verlies zijn, wel iedereen zal een weinig verliezen, de eigenaar gelijk de anderen, terwijl nu de eigenaar, die er toch het best tegen kan, niets verliest, en de kleine handelaars van den buiten, die het ook genoeg noodig hebben, nu alles verliezen.

Ziedaar wat wij vragen! En daarom is het dat de eigenaars, en allen die onder hunnen invloed staan of van hen afhangen, zoo kwaad op ons zijn. Daarom lasteren zij ons zoo erg! Zij liegen dat het te wreed is om te hooren!

Eh wel, is dit nu zoo erg wat wij vragen? Zijn wij nu zoo verschrikkelijk?

Neen, niet waar?

Wij zullen U in het volgende nummer van dit blad eens aantoonen, hoe voordeelig deze hervorming voor den boer, en voor gansch het land zijn zal!

En wij zullen U ook zeggen wat we zooal nog meer zouden willen! En ge zult voorzeker wel moeten bekennen: Nu, willen zij anders niet dan dat, maar wij willen dit ook!

En zoo is het!

Zonder het te weten zijt gij het volkomen met ons eens, maar de laster en de leugen van lieden die door uwe eigenaars betaald worden, hebben u tot hietoe van ons ver wijderd.

Maar de boer zal wel ontwaken en tot ons komen. J. Z.

Goedkoop eten. — Een boer kwam in een restaurant en vroeg wat een portie beefsteak kostte. Twaalf stuivers, mijnheer.

— Zoo, en wat kost dan het broodje en de mosterd, die ik er bij moet hebben?

— Die krijgt u voor niets.

— Wel, zei de boer deftig, breng mij dan een broodje met mosterd.

Lange tongen. — Steekt uw tong wat verder uit, zegde een docter tot zijn vrouwelijke patient, iets verder als 't u be leeft. Nog iets verder!

— Maar docter, riep de dame wanhopend uit, denkt ge dan dat een vrouwentong nooit en einde is.

De laster tegen VOORUIT

Al de burgersbladen schelden nu om het meest op Vooruit, van Gent.

Vooruit is een uitbuitter, een loondief, een bedrager, een tyran, een vervalscher, hortom Vooruit is al wat slecht is.

De lasteraars zijn er zelfs in gelukt, de 5 bestuurders van Vooruit te doen veroordeelen tot 90 fr. boete voor zoogezegde afhouingen van loon op het werk der naaisters.

Welnu, vrienden van den buiten, eene volle hemdenmaakter wint in Vooruit 25 tot 31 centiemmen per uur. En gij?

Eene oortiensstijper wint 35 tot 38 centiemmen per uur. En gij?

Dit alles is vast loon waarop nooit een centiem werd afgehouden, dit werd op het tribunaal erkend.

Waarom heeft men dan Vooruit gestraft? Wel, waarom worden alle kleine menschen van den buiten gestraft en de groote heeren niet?

Waarom loopen er zooveel uitbuiters op vrije pooten en wordt een boerenjongen zoo erg gestraft om een haas te stropen?

Waarom? Wel omdat alles in België tegen te kleine menschen is ingericht: leger, bestingen en contributiën, justicie en al de wetten van 't land; daarom en voor anders niet.

Vooruit moet dood!

Dan zullen de werklieden zwijgen en geen werkstakingen meer aangaan voor hun loon.

Dan zal er niet meer gelezen worden, dan zullen er geen meetings meer zijn om 't volk te onderwijzen.

Dan zal 't volk weer verduiddig zwijgen als vroeger.

Dan zullen de schanddaen aan 't licht niet meer komen.

Dan zullen geen werklieden uit de stad geen Landbouwer meer brengen aan hunne broeders van den buiten.

Dan vervallen wij opnieuw tot de ergste slavernij.

Eh wel Vooruit zal niet dood gaan, Vooruit zal leven.

Vooruit wint leden, Vooruit groeit en bloeit.

Dat is, omdat de werklieden weten, wie Vooruit is, wat hij reeds al goeds gedaan heeft voor de werkende klasse.

Ze kennen Vooruit beter dan onze vijanden

en daarom hebben zij hunnen Vooruit lief. Van alle kanten van 't land komen bewijzen van genegenheid, van de werklieden uit het Walenland, zoowel als uit Vlaamsch België.

En gij ook broeders van den buiten, weet wel dat 't venijn altijd aan de beste vruchten knaagt en daarom zult gij nie's gelooven van al dien laster en met de werklieden van geheel België roepen:

Leve VOORUIT!

Leve 't Socialisme!

Wat de vereeniging vermag.

De Bond van Lemberge heeft het gelukkig gedacht opgevat voor de bij haar vereenigde landbouwers in de nieuwjaarsmaand eene bestelling pulp te doen.

Vijftig wagons pulp werden besteld bij kontrakt op naam van den voorzitter van den Bond, aan fr. 3,75 de 1000 kilos.

De wagons kwamen toe. Iedereen nam zijne vracht. Sommige kleine landbouwers, ten einde het voordeel van dien aankoop te genieten, hadden gedrie of gevier eenen wagon onder elkander verdeeld.

De landbouwers wrijven thans in hunne handen van genoegen, als zij bij de handelaars vernemen hoe het staat met de prijzen van de pulp.

De 1000 kilos pulp kosten thans 12 franken.

De Bond van Lemberge heeft de bij hem vereenigde landbouwers een profijt gedaan van 4500 frank.

Zegge vier duizend vijf honderd frank!

Hoe hard, landbouwers, moet ge niet knoeien eer ge zoo een sommeken bijeen hebt?

Boeren, vereenigt u!

Onze Tegenstrevers.

Het zit in den aard der meeste menschen het kwade niet te bestijden maar wel het goede.

De socialisten ondervinden dit het best. Zij die alleen de kwaal van het menschedom, de slaafheid trachten uit te roeien, worden het meest bestreden door de rijken: katholieken of liberaal. Geene middelen laten zij onbepoofd, om de goede bedoelingen der socialisten tegen te werken.

De socialisten, die beter dan wie ook, het lijden der werklieden van stad en buiten kennen, omdat zij zelve arbeiders zijn, worden als gespuis, moordenaars, enz., uitgescholden en dit omdat zij naar middelen uitzien om dat lijden te verzachten en een gelukkig en menschelijk bestaan voor de arbeiders te doen heerschen.

En door welke middelen worden zij bestreden? Door broodroof, verbanning, gevang, zedelijke foltering! Maar al deze middelen baten niet, en onze vijanden nemen nu hunnen toevlucht tot den laster en de verdachtmaking.

Zij beletten ons tot u te komen spreken, zij vallen ons aan tot in den stoel der waarheid, waar zij verzekerd zijn niet te zullen tegengesproken worden. Zij geven geld aan eenige verdwaalde arbeiders om onze mannen halfdood te slaan! Zij hitsen, door drank en woorden, eenige ongelukkige boeren op, zij die alom van broederliefde preken.

Om de pachten af te slaan, om de armen te redden is er geen geld, maar zij vinden geld en veel geld, om bij duizenden, spot blaadjes te verspreiden vol onzedige aanvallen.

Gij hebt ze wellicht gelezen landlieden; vindt gij zulke schriften waardig van personen die de zedelijkheid boven alles zouden moeten stellen?

Gij zult met ons moeten bekennen dat eenepartij, die zulke vuilemiddelen gebruikt, tot den val gedoemd is, en dat zij, die zoo schandelijk en laf gesmaad en gelasterd worden, zoo zuiver als de lelie uit dezen strijd zullen oprijzen.

Schuwt als de pest dergelijke vuilnis, uw werkershart is niet bij machte om zulke lasteraars in de hand te werken.

Vereenigt u in bonden en steunt hen, die uw heil en uw welzijn betrachten.

LIBERT.

Kippen houden in den winter.

Bij regenachtig weder, wind en sneeuw, zijn de hoenders aan het gevaar blootgesteld door diphteritis te worden aangetast. De afloop dezer ziekte is noodlottig; men behoort daarom bijtijds de noodige gezondheidsmaatregelen te nemen en zich niet te laten afschrikken door betrekkelijk groote onkosten.

Elke voor dat doel met overleg gedane uitgave is eene besparing. Draagt zorg, dat de grond, waar de hoenders hun verblijf hebben, een zoodanige ligging heeft, dat het water er niet op kan blijven staan; bedekt den bodem met zand, zoodat hij van boven, bij geringen wind of wat zonneschijn reeds droog wordt. Beschut uw hoenderpark tegen den noordenwind door zware heggen van takkenbossen, heidekruid of stroodek, dat eenvoudig op latwerk gelegd is. Brengt op verschillende plaatsen, op geringen afstand van den grond, stokken aan, die met bossen stroo bedekt worden, waaronder de grond droog blijft en dus tegen wind eene geschikte schuilplaats oplevert voor de kiekens.

Kan men beschikken over plaatsen of stallen die niet in gebruik zijn, dan zette men de deuren open, bedekke den bodem met eene dikke laag droog zand of klein gehakt stroo. De hoenders zullen daar hun winterkwartier kiezen, en er het grootste gedeelte van den dag vertoeven.

Men bouwe, zoo noodig, loodsen met de opening naar de zuidzijde, en overigens, vooral aan den noordkant, goed gesloten. De bodem moet steeds overvloedig met droog strooisel bedekt zijn.

Het beste middel om de hoenders tegen alle ziekten te behoeden, bestaat in beschutting tegen wind en in het drooghouden van den bodem. J. Z.

Landbouwers, herinnert u!

Omtrent twee jaren geleden, kwamen ons treurige berichten, uit de omstreken van Kortrijk: eene overstroming had de velden en 't vee der landbouwers vernietigd: talrijke boeren werden geruineerd.

Onze vriend Anseele getroffen door hun ongeluk, vroeg in de Kamer, een millioen schadeloosstelling aan de regering, om de zwaar getroffen boeren ter hulp te komen. Dit werd door de heeren katholieke, vlakaf geweigerd.

Dezelfde droevige tijding komt ons nu uit de Ardennen: Duizende hektaren grasland staan onder water; 't is onmogelijk de aard-appelen uit te halen, de boeren moeten hunne woningen verlaten, die gansch onder water staan.

Zal de regering die ongelukkigen nu ter hulp komen? Wij twijfelen eraan, daar zij de buitenlieden altijd aan hun lot heeft overgelaten! Nochtans, wanneer niemand hen ter hulp komt, zijn die menschen veroordeeld met vrouw en kinderen, honger te lijden!

Dit is wraakroepend, te meer, daar de Staat, zooveel geld nutteloos verbrast aan soldaterij, gendarmerie, enz., die jaarlijks millioenen kosten!

Wij achten het als een plicht, voor de regering in dergelijke gevallen tusschen te komen. De Staat komt tusschen als het kasteel van eenen millipenrijke koning afbrandt, maar als arme boeren door overstromingen ten onder gebracht worden, dan is het: De Staat moet daar niet tusschen komen.

Zulke onrechtvaardigheid zal slechts op houden, wanneer de buitenlieden verstandig genoeg zullen zijn, werklieden naar de Kamer te zenden. L. HARDYNS

CONGO

Beschaving aan 66 p. honderd.

Le Patriote deelt de belastingswet mede in voege in den Congo, in het distrikt van Maygema.

Ziehier artikel 1 van dit lekker brokje:

« De opperbevelhebber der troepen in Maygema,

« Gezien het dekreet van den koning souverein, in datum van december 1893, hem de toelating vergunnend de belastingen vast te stellen in geheel de uitgebreidheid der arabische streek, beslist:

1. De inlandsche of buitenlandsche chiefs, door ons erkend, zullen in 1900, eene belasting betalen, geveerredigd aan de twee derden van hunnen oogst.

Wabunda, 18 sept. 1893.

geteekend: LOTHAIRE.

Twee derden! En zegge dat het oud regiem afschuw verwekte, omdat men de tienden eischte.

En dat is maar de ivoorbelasting. Dan komt nog de caoutchouc belasting door de arabische chiefs zelve bepaald.

Eene lekkere beschaving!

M. Lothaire deed Stokes, een engelschen dief, ophangen; dat was geheel wel gedaan: als de Engelschen 't pakken, wat zou er dan nog overblijven voor de belgische beschavers?

Kieken en Eieren

Alle boeren kennen de belangrijkheid van den eierenhandel, en weten welke bron van rijkdom er in het kweken van kieken voor den kleinen landman kan gezocht worden.

Eik middel om de eieren voortbrengst te vermeerderen, zal dus met dank aanvaard worden. Ziehier hoe men, volgens een Fransch vakman, moet te werk gaan om de eieren voortbrengst minstens met 1/3 te vermeerderen.

Ieder jaar, moeten al de kieken die ouder zijn dan 4 jaar in den pot of naar de markt. Dit is noodzakelijk, en op dit punt moet men onmeedoogend zijn, wil men tot een gunstigen uitslag geraken.

Het kieken legt de meeste eieren als het drie jaar wordt. Het vierde jaar legt het reeds minder, maar de eieren zijn ietwat grooter. Vervolgens vermindert het leggen van jaar tot jaar.

Het kieken van 5 jaar kost zooveel aan voedsel als het kieken van 3 jaar, en legt veel min eieren.

Men mag dus niet arzen, te meer nog, daar de jonge kieken in het achterseizoen en in het voorjaar, als de eieren dubbel in prijs zijn, meer of min regelmatig leggen.

Een kieken boven de vier jaar legt nooit gedurende den winter.

Met kieken van 1, 2, 3 en 4 jaar, goed verzorgd, goed gevoed, is men bijna verzekerd gansch het jaar verse eieren te hebben.

Met dit stelsel zal men nog het voordeel hebben van een goeden prijs van de oude kieken te maken, want een kieken van vier jaar is nog zeer malsch, en zijn vleesch uiterst smakelijk. J. Z.

Werkerspensioenen

In den laatste tijd, is er veel gesproken over pensioenen voor de ouderlingen.

Sinds vele jaren vragen de socialistischen Staat aan de werklieden in hunne oude dagen een pensioen verzekert.

Wij aanzien zulks als eene dingende noodzakelijkheid, want, hoe vele buitenlieden zijn er niet die na geheel hun leven te hebben gewerkt, na duizende franken te hebben gewonnen voor hunnen kasteelheer, gedwongen zijn, in de laatste dagen hun levens, een boterham te bedelen, om niet te sterven van honger? Zoo zijn er vele.

Is dat niet wraakroepend en schandelijk.

Op school wordt ons geleerd, dat wij voor de wijze haren der ouderlingen eerbied moeten betuigen. Maar als wij rondom ons zien, bemerken we dat de ouderlingen als versleten werktuigen, verlaten en verracht worden.

Wie zou hun moeten ter hulp komen?

Er zijn in ons land bisschoppen en generaals, die jaarlijks 21,000 fr. uit de staatskas trekken. Wanneer zij oud worden en hun ontslag geven, ontvangen zij, een pensioen van 6 à 7 duizend franken per jaar, uit de schatkist, die gevuld wordt door alle arbeiders.

Ehwell! buitenlieden, vindt gij het rechtvaardig dat aan miljoenen rijke mannen duizende franken pensioenen worden gegeven, terwijl de buitlieden altijd vergeten worden.

Heudeit onze regering goed, als ze weigert de landlieden te helpen, omdat er geen geld is, zegt ze, terwijl zij jaarlijks honderde miljoenen wegwierpt, aan nuttelooze personen en ondernemingen, zooals Koning graaf van Vlaanderen, Maasforten en Congo? Wel zeker! dit is slecht! Vroeger, vriend landbouwer, waart gij geen kiezer en dan bekrunde men zich om u niet.

Nu gij echter een vierde stemrecht bekomen hebt, moet gij er weten gebruik van te maken; gij moet die mannen naar den weerlicht zenden, die u gedurende 66 jaren miskend hebben. En als gij nog ter stembus geroepen wordt, geeft dan uwe stem aan mannen, uit uwen stand, die uw lijden, uwe grieven en uwe wenschen kennen. Symt onbewimpeld voor de socialistischen, die u niet peuten met woorden, maar er dedaard bijvoegen. Wij worden bij u voorgesteld als gelukzoekers en opuiers, maar overweegt eens goed, wat wij te Gent hebben tot stand gebracht.

't is u sinds lang bekend, dat wij eene Samenwerkende bakkerij bezitten, waar goedkoop en smakelijk brood voor de werklieden wordt bereid. Echter hebben wij eene peisierkas gesticht, waarin al onze leden, die zestig jaar geworden zijn een pensioen zullen trekken, dat misschien één frank daags zal belopen, en dit zonder eene ceatien inleg.

Ehwell! Landbouwers, zoudt gij u in dergelijke voorwaarden niet gelukkig gevoelen?

Is het niet schoon, niet menschienvend, getuigd dat niet van hartstocht voor de werklieden? En zijn de mannen die dit ontworpen hebben uw vol vertrouwen en uwe achting niet waardig? En aangezien wij, arme wroeters, zoo iets tot stand hebben gebracht, bewijst dat niet, dat liberalen en katholieken nooit iets voor u willen doen hebben? Zeker! Daarom, buitenlieden moet gij, in alle gevallen de partij der werkers kiezen, die het zich ten plichte rekent, het lothuns lijdende broeders te behartigen. L. HARDYNS.

Het stijgen der graanprijzen.

Men schrijft uit Antwerpen aan den *Parisiër*: De stijging der graanprijzen is een gevolg van de lage prijzen der vorige jaren. De landbouwers meenende dat de prijzen altijd voort zouden blijven dalen hebben minder tarwe gezaaid.

Wat de onmiddellijke oorzaken betreft van het stijgen der prijzen, deze zijn de droogte in Engelsch-Indië welke elken dag de onmogelijkheid vergroot te kunnen zaaien in een groot deel van het land. Men vreest dus voor hongersnood in Indië voor toekomstig jaar.

In het distrikt Punjab en in een deel van Midden-Indië, kan men ten gevolge van het keeren van den wind, nog hopen op eenen gedeeltelijken oogst; doch het is zeker dat men eene groote hoeveelheid graan naar Indië heeft moeten sturen om de prijzen te bedwingen.

Van den anderen kant is de uitvoer in de Argentijnsche republiek een derde kleiner dan in vorige jaren.

In Australië, in plaats van uit te voeren, haalt men graan uit andere landen.

De oogst in de Vereenigde-Staten is minder dan middelmatig; nietig in Australië; gering in Rusland, ten hoogste middelmatig in Plata. Men moet er bijvoegen dat er weinig voorraad is.

De prijs klimt geene 5 tot 6 francs per 100 kilos zonder dat er eene terugwerking plaats hebbe, maar de prijs zal betrekkelijk hoog blijven gedurende heel het jaar.

GELIJKHEID

Hoe menigmaal werden de socialistischen bespottelijk gemaakt omdat zij de gelijkheid willen voor allen: Onze tegenstrevers hebben u wellicht reeds verteld dat de socialistischen alles wat gij bezit, gaan ontnemen, om het onder al de menschen te verdeelen. Dit werd nooit door een socialist gezegd omdat het onmogelijk is zulke verdelingen te doen.

Alle menschen zijn even gelijk op deze aarde gezet; even gelijk zullen zij allen deze wereld verlaten.

De socialistischen zeggen: alle menschen moeten eten en leven, maar allen moeten ook werken en voortbrengen volgens hunne krachten; in het onderhoud der zieken, gebrekelijken, kinderen en ouderlingen zou de samenleving moeten voorzien.

En zie eens. Hoe gaat het nu?

De arme lieden hebben alle plichten te dragen: zij betalen, onrechtstreeksch, 't grootste deel der belasting; zij vullen de schatkist, waaruit zij niets trekken. Zij alleen, moeten als soldaat, het huis verlaten, om voor 2 à 4 jaren, hunne ouders, broeders en zusters zonder steun te laten.

De rijke menschen, integendeel, betalen weinig of geene belasting, want de arme lieden betalen ze voor hun, in hunne pachten, in al hunne aankopen, die ze doen.

De rijke kinderen kopen zich vrij van den soldatendienst, voor een handvol gelds, hetwelk door hunne vaders op uwen arbeid gewonnen is, geld die gij te veel in pacht betaald hebt. Jawel, in 't leger zijn er rijke heeren, maar ziet ge, zij bekleden daar hoge plaatsen met hoge soldij; zij genieten alle rechten en vrijheden; bij ongeluk of tegenspoed putten zij in de schatkist, zij worden beschermd door wetten door hunne vaders zelf gemaakt.

En gij, arme veldarbeiders, gij geniet maar alleen het recht om al werkende honger en ellende te lijden. Van geene vrijheid moogt gij gebruik maken, gij moogt niet denken of doen wat gij wilt, want denkt ge anders dan uwe meesters, gij wordt gedoemd den hongersnood te sterven. Geene wetten beschermen u. Gij moogt ze niet helpen mede maken, maar er aan gehoorzamen, dat moet gij. Wel hebt gij het recht de personen aan te duiden, die de wetten zullen maken, maar wat kunt ge met dit recht doen daar gij maar één stem hebt, en de rijken vier.

Dergelijke ongelijkheid moet verdwijnen, en wanneer alle menschen gelijke rechten

en gelijke plichten zullen hebben, dan zal rust en welstand op deze aarde heerschen.

Om het zoover te brengen zal men de macht der arbeidende klas noodig hebben.

De wetgevende macht, die den sleutel van dat alles is, moet in de handen der arbeiders komen, en dit kan alleen, als al de werklieden, van stad en buiten, hunne enkele stem op de lijst der arbeiders brengen, want wij zijn immers met 100 armen, tegen eenen rijke. Wilt gij, dat deze gelijkheid, u geluk bijbrengt steunt dan uit al uwe krachten de socialistischen.

LIBERT.

Links en Rechts

Groote en kleine dieven. — Volgens de regelen, knippen wij uit *De Speelduivel* een verhaal van den katholieken schryver Aug. Snieders:

Na vertelt te hebben hoe de rijke Lens meer dan honderd duizend frank ontvreemde, vervolgt de schryver:

» De rechtbank heeft Lens destijds tot 5 jaren gevangenis veroordeeld — slechts 5 jaren! want Lens had, zoo zegde men ten minste, een voortreffelijken steun in de politieke partij; — terwijl op hetzelfde oogenblik een werkman voor tien jaren verwezen werd, die zich had schuldig gemaakt aan samenscholing, opruiing, ruitenbraak en diefstal van een brood....

Die domkop bekende naif dat hij honger had!

Op eene hollandsche pijpenfabriek las men weleer: « Groote stelen, kleine stelen; maar groote stelen het meest... »

Een middel om het wild kruid te vernietigen. — Laat in een grooten ketel 12 liters water koken en voegt er 1200 grammen kalk en 200 grammen solferbloem bij. Roert dit mengsel goed met een stok door, en laat het dan een weinig rusten. Daarna giet men er nog 12 liters schoon versch water bij, en, als het een dag lang niet geregend heeft, besproeit men daarmede de stukken grond waar het wild kruid groeit. Het wild kruid zal sterven en in verscheidene jaren niet terugkomen. J. Z.

Een zware brief. — Een boer had in de stad eene oude tante wonen, die ziek was.

Hij bracht haar een bezoek, doch moest voor zaken, spoedig weer naar zijn dorp terug.

Alvorens te vertrekken vroeg hij den geneesheer hem te willen verwittigen van zoo dra er verandering in den toestand zijner tante mocht komen.

De geneesheer, die een jong ventje was, dacht eens met den boer goed den draak te kunnen spelen.

Hij nam een zwaar stuk karton, schreef daarop de woorden: « Het verblijdt me u te mogen laten weten, dat uwe tante geheel hersteld is » — en stak het, niet gefrankeerd in den post.

De boer ontving den brief, moest dubbel port betalen, maar bakte den geneesheer de poets weder.

Hij nam een zwaren steen, wikkelde dien in papier, en zond hem, ook niet gefrankeerd aan den geneesheer met de woorden:

« Bij het ontvangen van uwen brief, is me dezen steen van het hart gevallen. »

Men moet zijne klanten kennen.

— Bij het na eren der kiezing spoorde een priester des zondags op den prekestool de boeren zijner gemeente aan, om voor de « goede lijst » te stemmen.

Ten einde hun moed te prikkelen schilde hij de socialistischen als barbaren, die voornemens waren de schoone gemeente geheel te verwoesten:

— Ik zie reeds de vijanden naderen, riep hij, zij dringen het dorp binnen; zij steken uwe huizen in brand, zij slachten uwe vrouwen en kinderen! Ja, zij zijn in aantocht, zij komen — ziet gij die vanen niet wapperen? Hoort gij het geroffel der trommen niet?

Bij deze woorden trommelde de priester met de handen op den prekestool, ten einde den indruk nog te verhoogen.

Op hetzelfde oogenblik hoorde men achter den prekestool den koster blazen: tetteret-té, tetteret-té!

De priester keerde zich om en vroeg zacht: Wat doet gij daar koster?

— Ik help u een handje, mijnheer de pastoor, antwoordde deze. Ik ken onze boeren door en door; om voetvolk alleen geven zij niets, ge moet hen doen gelooven dat er ook paardvolk bij is.

Moeshovenierderij

6. De ERWT (*Pisum sativum* L.). — De erwten bieden talrijke geslachten aan maar zijn weinig bestudeerd geweest, wat de onderscheiding der soorten aangaat, en het zou moeilijk zijn, in den tegenwoordigen staat der wetenschap, zich te verzekeren of zij van ééne of menigvuldige oorspronkelijke stammen voortkomen; zij zijn zeer verscheiden door de gestalte, het getal bloemen, den smaak der zaden en de vastheid van de vrucht, 't is te zeggen van de peul. Wat er van zij, de ware *P. sativum* komt in het wilde in de Krim voor, en het is de eenige streek waar men ze aanstipt.

7. De BOON (*Phaseolus*). — In een uitmuntend bericht heeft Gaetano Savi betoont dat de gekweekte boonen tot acht verschillende soorten behooren. De *Phaseolus vulgaris*, de meest gekweekte soort, alsook de medesoorten, zijn nog niet in wilden staat gevonden geworden. De heer Alph. De Candolle is geneigd te gelooven dat verscheidene dezer uit Zuidelijk China, Cochinchina, of de eilanden van den Archipel herkomstig zijn.

8. De PORSELEIN (*Portulaca oleracea* L.). — Volgens de *Flora* zou deze plant geheel Europa door verspreid zijn, maar wij gelooven dat zij verre is van wild te groeien overal waar men ze als zulks heeft aangestipt.

9. De TETRAGONIA (*Tetragonia expansa* Ait.). — Oorspronkelijk uit Nieuw Zeeland, het Vrienden-Eiland en Japan. Het was sir J. Banks die ze eerst in 1772 in Engeland invoerde.

10. De WORTEL (*Daucus Carota* L.). — Groeit in het wilde in geheel Europa, het Oosten en Noord-Afrika. In onze bosschen, aan den boord der wegen heeft hij eenen harden tengeren wortel, maar de kweek heeft hem op eene wonderlijke wijze veranderd. Men kent er verschillende medegeslachten van die zich door hunne witte, gele, oranje, roode en zelfs violette kleur onderscheiden. Dat zij tot dezelfde soort behooren daaraan valt niet te twijfelen aangezien zij slechts door de kleur, den smaak en de dikte van den wortel verschillen, en wat de andere kenmerken aangaat geheel de zelfden zijn.

11. De PASTENAK (*Pastinaca sativa* L.). — Groeit in het wilde geheel Europa door. De kweek heeft den wortel doen ontwikkelen en meer omvang aan het loof gegeven.

12. De SELDERIJ (*Apium graveolens* L.). — Wordt veel gevonden aan den boord der grachten, langsheen de zeekusten van geheel Europa. De Italianen zijn de eerste geweest die de selderij uit de moerassen getrokken hebben om er eene voedingsplant van te maken.

13. De PETERSELIE (*Petroselinum sativum* Hoffm.). — Wordt in wilden staat op eenige punten van zuidelijk Europa gevonden; door den kweek heeft men een geslacht met gekroezelde bladeren verkregen (*P. crispum* MILL.) Hoewel zij zich door zaad vermenigvuldigt en niettegenstaande de stipste zuivering van dit zaad, ziet men dikwijls onder de zaailingen, eenige planten tot den vorm met niet gekroezelde bladeren terugkeeren, en dit feit is algemeen bekend voor alle onze groensels met omgekroelde bladeren.

14. De KERVEL (*Anthriscus cerefolium* L.). — In de zuidelijke streken van Europa, zou deze plant naar 't schijnt in 't wilde wassen.

15. De KNOLWORTTELIGE KERVEL (*Charophyllum bulbosum* L.). — Dit smakelijk, doch veel te weinig gekend groensel, ziet men in het wilde, in den Elzas, in Lorrenen en hier en daar geheel Duitschland door.

16. De AARDAPPEL (*Solanum tuberosum* L.). — Iedereen heeft iets gelezen over den oorsprong en de invoering dezer kostelijke plant, doch wij zullen er niettemin hier van spreken. Zij is oorspronkelijk uit de Cordilleras der Andes, waar ze door Dombay in wilden staat werd gevonden. Sedert dien werd ze door Joseph Pavon in de omstreken van Lima natuurlijk groeiende aangetroffen; ook werd ze gevonden in de bosschen van Santa-Fé de Bogota. Eindelijk heeft de heer Cl. Gay, er geheel wilde struiken van ontmoet, in het midden gedeelte der Cordilleras te Talcare-Goué en te Canquenes en de heer Baele, in Oostersch Banda. Overigens had Molina vóór hen opgemerkt, dat zij in de pleinen van Chili groeit en hij voegt er bij dat de inwoners zeer goed den natuurlijken aardappel met kleinere en een weinig bittere knollen, onderscheiden van dien welke sedert verscheidene eeuwen wordt gekweekt. Men weet inderdaad dat de inwoners van dat gedeelte van Amerika den aardappel planten vóór de ontdekking der nieuwe wereld, en dit feit bewijst dat hij reeds door hunne handeling was ontaard.

(Wordt voortgezet).

Brievenbus

Onder dien titel zullen wij voor taan onze lezers antwoorden op alle vragen om inlichtingen die kunnen stelen aan ga n. Wij doen echter opmerken, dat wij slechts antwoorden als het ons mogelijk is, en onder geen voorwendsel, per bijzonder ren brief.

Wij antwoorden ook slechts op vragen die betrekking hebben op zaken door ons blad behandeld.

Men mag ons altijd inlichtingen vragen over rechtszaken: wij zullen zoo duidelijk mogelijk zijn, daar wij er geen beang bij hebben die zaken op de lange baan te schuiven, zooals dit bijna altijd het geval is, als men geld heeft en advocaten raadpleegt.

STRIJDPENNING

Ten voordeele van De Landbouwer

Gent. Van een opsteller van « De Landbouwer » 0,25.

Mariakerke. Een boer van Mariakerke 0,40.

— Een boer van Drongen 0,10.

Sevencreeken. Omdat m'n mijn voorbeeld zou volgen en « De Landbouwer » steunen 0,10.

Loochristy. Van een winkelier 0,10, die zou willen dat alle de rpeelingen zijn voorbeeld volgen 0,10. — Van de 2 propagandeurs die de vrijwillige giften zullen ontvangen om het blad « De Landbouwer » te steunen 0,20.

Baelegem. Omdat de lezers van « De Landbouwer » t voorbeeld zouden volgen van een lezer op den Berg te Baelegem 0,10. — Van sene vrouw te Baelegem 0,14.

Lootenhulle. Omdat de gezellen van Lootenhulle goed den strijdpenning zouden gedanken 0,25. — Omdat men eens eene meeting te Loot nhulle zou geven 0,18.

Ghistel. Wie oog en hart heeft moet bekennen dat wij een v rel i van l ugen en bedrog beleven 0,20. — Daarom buitenlieden, mijne vrienden moeten wij naar eene samenleving streven, waar welstand en vrede zal heerschen; leert dus het socialisme kennen, en ge zult een goed medestrijder worden 0,15.

Mechelen. Omdat Staf weg is, en om 'at hij weg zou blijven 0,20. — Omdat hij naar Rome is, en in Rome zou blijven. 0,10. — Ik geef wat ik heb 0,02.

Jaar- en Paardenmarkten

MAAND NOVEMBER

Dinsdag 3. — Maria-Audenhove, Schellebelle, Dentergem, Santhoven, Elverdinghe (paardenm. alleen), Aaltre en Wachthebeke (jaarm. alleen), Rousbrugge (paarden- en veemarkt), Ninove (grootte paardenmarkt).

Woensdag 4. — Ronse, Thienen (paardenmarkt alleen).

Zaterdag 7. — Avelgem (jaarm. alleen).

Maandag 9. — Ghistel, Niel (jaarmarkt alleen).

Dinsdag 10. — Alveringhem (paardenm. alleen), Belceele (jaarm. alleen).

Woensdag 11. — Aalst, Velsique-Ruddersrove, Diksmuide (paardenm. alleen).

Donderdag 12. — St-Lievenshoute.

Zondag 15. — Brugge (paardenm. alleen), Olen (jaarm. alleen).

Maandag 16. — Geeraardsbergen, Brugge (paard.), Gavere (jaarm. alleen).

Dinsdag 17. — Roeselare.

Donderdag 19. — Tongeren (paard.).

Dinsdag 24. — Sevencreeken.

Maandag 30. — Peer (veemarkt).

Fooren in België

MAAND NOVEMBER

Zondag 8. — St-Amansberg (H. Hert) 15 dagen lang; Lier, 14 dagen lang.

Maandag 9. — Niel, 9 dagen.

Woensdag 11. — Bergen, 21 dagen.

Woensdag 25. — Oostende, 10 dagen.

Wekelijksche Markten

(N.B. — De markten, waarachter deze (v) letter staat, worden daags te voren, en die met deze (n) letter, daags nadien gehouden, indien zij op een heiligendag vallen.)

A. Boter-, Eieren- en Groenselmarkt

I. Oost-Vlaanderen

Maandag. — Te Gavere, Knesselare (groensel), Maldegem, Oosterzele (v), St-Gillis-Waas.

Dinsdag. — Te Assenede, Berchem (v) (aardappelen), Beveren (v), Bottelare (v), Caprijke, Cruys-haulem, Lede, Ninove (v) Somergem, Sottegem (v), Waasmunster (n), Watervliet (groensel), Zele.

Woensdag. — Te Aalter (n), Deinze (v), Herzele, Kieldrecht, Lokeren, Nederbrakel, Oorddegem (n), Ronse (v), Waarschoot, Wijngene.

Donderdag. — Te Buggenhout (boter), Loochristy (v), Wetteren.

Vrijdag. — Te Baasrode (n), Gent, Ledeberg, Ni-ove (v), Sinay (v), Tomsche.

Zaterdag. — Te Bassevelde, Isenberge, Lebbeke (v), Nazareth, Nederbrakel, Sleidinge (v), Stekene (v).

Te Gent alle dagen visch, groensel, fruit, aard-appelen.

II. West-Vlaanderen.

Maandag. — Blankenberge, Comines, Diksmuide, Moorslede (n), Oostende (n), Poperinge (n).

Dinsdag. — Aatrijke, Couckelare (n), Ghistel, Nieuwpoort, St-Denijs, Waeken, Wervicq.

Woensdag. — Ansegem (v), Langemarck (n), Meule-beke, Poperinge (n), Wijngene.

Donderdag. — Comines, Harelbeke (v), Leysse, Loo-in-Veurne-Ambacht (v), Meessen, Oostende (n), Ruddervoorde (n), Staden, Ternath (v), Thielt.

Vrijdag. — Ardoye, Blankenberge, Handzaeme, Merckem, Moorseele, Nieuwpoort, Reninghen, Waasten, Wervicq.

Zaterdag. — Aarssele, Avelgem, Brugge (v), Her-seaux, Isegem, Lichtervelde, Oostende (n), Waere-gem (v).

III. Antwerpen

Maandag. — Arendonck (n), Baelen (n), Beersse (n), Boom (v) (groensel), Bornhem, Casterlé, Herenthals, Heyst-op-den-Berg, Hoogstraten, Meerhout, Morck-hoven, Rethy (n), Thienen (n), Veerle, Vosselaar (n), Westmeerbeek, Zoerle-Parwijs.

Dinsdag. — Briendonck (v), Desschel (n), Herent-hout, Iteghem (n), Lille, Meerle (n), Meir (n), Merx-plas (n), Minderhout (n), Moll (n), Norderwijk, Rijke-vorsel (n), Schriek (v), St-Amans (Puurs) (v), Weel-de (v), Westerloo (n), Zoersel.

Woensdag. — Antwerpen (groensel), Putte (arrond. Mechelen), Willebroeck (v), Wortel (v).

Donderdag. — Boom (v), Puurs (v).

Vrijdag. — Antwerpen, Duffel (v).

Zaterdag. — Boom (v) (groensel), Gheel, Gierle (n), Lichtaart (v), Lier, Mechelen (v), Olen, Turnhout, Wechelderzande (den Maandag in geval van feest-dag), Wiekevorst.

IV. Brabant

Maandag. — Geldenaken, Keerbergen, Leuven, Zoutleeuw (van 15 juli tot 15 November).

Dinsdag. — Aarschot, Galmaarde (n), Genappe, Hal (n) (groensel), Huidenberg (n), La Hulpe, Londer-zeel (v), Opwijk, Perwez, Tervuren, Thienen.

Woensdag. — Diest, Leuven, Vilvoorden, Waver (groensel).

Donderdag. — Aarschot, Hal (n), groens., Overijssche.

Vrijdag. — Genappe, Leuven, Perwez, Thienen.

Zaterdag. — Aarschot (groensel), Diest, Hal (n) (groens.), Malderen (v), Vilvoorden, Waver (groens.).

Alle dagen groensel te Schaarbeek en Sint-Jans-Molenbeek.

V. Limburg

Maandag. — Lommel, Maaseik (groensel), Quaed-Mechelen (n).

Dinsdag. — Hasselt (v), Lummen, St-Truiden, Tongeren.

Woensdag. — Bilsen, Bocholt, Coursel, Eben-Emael (groensel), Maaseik (groensel), Oostham.

Donderdag. — Peer, Tongeren.

Vrijdag. — Bree, Hasselt (v), Lanaken, Lille-St-Hubert, Maaseik (groensel), St-Truiden.

Zaterdag. — Overpelt, Tongeren.

B. Allerlei waren

I. Oost-Vlaanderen

Maandag. — Geeraardsbergen, Maldegem, Rupel-monde, Swevezele. — Dinsdag Somergem, Zele. —

Woensdag Deinze (v) (zwingelkalotten), Herzele, Nederbrakel, Ronse (v), Wijngene. — Donderdag Audenaarde (v), Denderhaute, Eecloo (v), St-Niko-laas (v). — Vrijdag Geeraardsbergen, Gent (bloemen, vogels, honden, konijnen), Ledeberg, Temeche. —

Zaterdag Aalst, Hamme (eetwaren), Lebbeke (v), Nederbrakel, Sijngem. — Zondag Ledeberg.

II. West-Vlaanderen

Maandag Alveringhe, Kortrijk. — Dinsdag St-Denijs. —

Woensdag Meulebeke, Thourout, Veurne (v). —

Donderdag Staden, Watou (v). — Vrijdag Ardoye Handzaeme, Oost-Roosebeke (n), Poperinge (n).

Ruyssede. — Zaterdag Isegem, Lichtervelde, Mee-nen, Waregem (v).

III. Antwerpen

Dinsdag Schelle (n), St-Amans (Puurs) (v). —

Vrijdag Antwerpen. — Zaterdag Mechelen (v), Turn-hout.

IV. Brabant

Dinsdag Assche (v), Galmaarde (n). — Woensdag en

Zaterdag Diest.

V. Limburg

Woensdag en Zaterdag St-Truiden.

C. Ellegoederen en Kleedingsstukken

I. Oost-Vlaanderen

Dinsdag Gent (oude kleeren), Somergem, Sotte-gem (v), Zele. — Woensdag Deinze (v), Wijngene. —

Donderdag Steenhuyze-Wijnhuysen. — Vrijdag Gent, Ledeberg, Temeche. — Zaterdag Gent (oude kleeren), Lebbeke (v), Nazareth. — Zondag Ledeberg.

II. West-Vlaanderen

Maandag Blankenberge, Oostende (n). — Woensdag

Meulebeke. — Donderdag Harelbeke (v), Oostende (n) Staden, Ternath (v). — Vrijdag Ardoye, Blanken-berge, Handzaeme. — Zaterdag Isegem, Oostende (n), Waregem (v). Zondag Waasten.

III. Antwerpen

Dinsdag Briendonck (v). — Donderdag Boom (v).

IV. Brabant

Dinsdag Galmaarde (n), Londerzeel (v). — Woens-dag en Zaterdag Diest.

D. Veemarkt

I. Oost-Vlaanderen

Maandag Dendermonde (vee, wild, vogel), Gee-raardsbergen. — Dinsdag Gent (kiekens). — Woens-dag Gent, Lokeren, Ronse (v). — Donderdag St-Niko-laas (v), Wetteren. — Vrijdag Gent.

II. West-Vlaanderen

Maandag Ghistel, Kortrijk. — Dinsdag Brugge (v) (hoornvee). — Donderdag Brugge (v) (schaap, kalv.,

huid, roet). — Zaterdag Roeselare (om 2 ure), Ware-gem (v), Ieperen. — Alle Maandagen vellenmarkt, in het slachthuis, te Kortrijk.

III. Antwerpen

Schelle (n), St-Amans (Puurs) (v). — Donderdag Lier, Mechelen (v) (Neckerspoel). — Vrijdag Mechelen (v) (Neckerspoel). — Zaterdag Mechelen (v) stad.

IV. Brabant

Maandag Geldenaken, Leuven, paard en vee. —

Dinsdag en Vrijdag Thienen. — Woensdag Diest, Wa-ver, hoornvee. — Donderdag Hal (n), Overijssche.

V. Limburg

Dinsdag Hasselt (v) hoornvee. — Donderdag Ton-geren. — Vrijdag Hasselt (v) kalveren. — Zaterdag St-Truiden, Tongeren.

E. Verkeersmarkt

I. Oost-Vlaanderen

Maandag Geeraardsbergen. — Woensdag Deinze (v), Ronse (v). — Zaterdag Nazareth.

II. West-Vlaanderen

Donderdag Brugge (v) vette, Ternath (v). — Vrijdag Handzaeme. — Zaterdag Brugge (v) magere, Lichter-velde, Waregem (v).

III. Antwerpen

Donderdag Putte (arr. Mechelen). — Vrijdag Ber-laer, in den winter. — Zaterdag Mechelen (v), Turn-hout.

IV. Brabant

Dinsdag Londerzeel (v), Opwijk, Thienen. —

Woensdag Diest, Waver.

V. Limburg

Dinsdag Hasselt (v). — Woensdag en Donderdag Tongeren. — Vrijdag Bree, Lanaken. — Zaterdag St-Truiden.

F. Vlasmarkt

I. Oost-Vlaanderen

Dinsdag Zele. — Woensdag Deinze (v). — Donderdag Buggenhout. — Zaterdag Stekene (v).

II. West-Vlaanderen

Woensdag Meulebeke. — Zaterdag Waregem (v).

III. Antwerpen

Maandag Bornhem. Dinsdag St-Amans (Puurs) (v). — Woensdag Putte (arr. Mechelen).

IV. Brabant

Dinsdag Galmaarde (n). — Zaterdag Malderen (v).

G. Graanmarkt

I. Oost-Vlaanderen

Maandag Dendermonde. — Dinsdag Beveren (v), Lede, Sottegem (v), Watervliet, Zele. — Woensdag Nederbrakel. — Donderdag Buggenhout. — Vrijdag

Gent. — Zaterdag Lebbeke (v), Nazareth, Neder-brakel. — Zondag Ledeberg.

II. West-Vlaanderen

Maandag Kortrijk. — Dinsdag Nieuwpoort. —

Woensdag Ansegem (v). — Donderdag Harelbeke (v), Ternath (v). — Vrijdag Nieuwpoort, Poperinge (n).

Zaterdag Avelgem, Brugge (v), Isegem, Rous-brugge, Haringhe, Waregem (v).

III. Antwerpen

Maandag Bornhem. — Dinsdag St-Amans (Puurs) (v).

Donderdag Boom (v). — Vrijdag Antw., Duffel (v).

Zaterdag Lier, Mechelen (v), Turnhout.

IV. Brabant

Maandag Geldenaken, Leuven. — Dinsdag Gal-maarde (n), Huidenberg (n), Londerzeel (v), Opwijk,

Perwez, Tervuren, Thienen. — Woensdag Diest, Merchtem, Vilvoorden. — Vrijdag Leuven, Perwez,

Thienen. — Zaterdag Diest, Hal (v), Vilvoorden.

V. Limburg

Maandag Maaseik. — Dinsdag Hasselt (v), Stock-eim. — Woensdag Eben-Emael, Reckheim. — Don-derdag en Zaterdag Tongeren. — Vrijdag Hasselt (v).

H. Landbouwerktuigen

Dinsdag Galmaarde (n) (Brabant).

Zaterdag Isegem, Waregem (v) (West-Vlaanderen).

Maandelijksche Veemarkten

I. OOST- EN WEST-VLAANDEREN

Geeraardsbergen, den 1^{en} maandag van de maand; Nieuwkerke, den 1^{en} maandag van juni, juli, augustus, september en oktober; Ninove en Sottegem, den 1^{en}, Nieuwpoort, den 2^{en} en Ghistel, den 3^{en} dinsdag der maand; Aalter, Herzele en Ronse den 1^{en}, en Deinze en Nederbrakel den 3^{en} woensdag der maand; Thourout, den 1^{en} woensdag van januari, feb., maart, april en mei; Oudenaarde en Thielt, den 1^{en} en Oostakker, den 3^{en} donderdag der maand; Lampernes den vrijdag voor den 2^{en} zaterdag der maand; Ghijverinckhove, den 1^{en} vrijdag der maand; Waregem, Ieperen en Veurne, den 1^{en}, Alveringem den 2^{en}, Loo den 3^{en}, Dixmude den 4^{en} en Nieuwkapelle den 5^{en} zaterdag der maand; Aalst den 3^{en} zaterdag van elke maand, uitgenomen november en oktober; Pervijse den 1^{en} zondag van elke maand.

II. ANTWERPEN

Arendonck den maandag voor den 1^{en} dinsdag der maand; Baelen, 2^{en} maandag; Broe-chem, 3^{en} dinsdag; Desschel, 1^{en} maandag; Duffel, 3^{en} dinsdag; Gheel (vee en verken), 2^{en} dinsdag; Grobbendonck (n), 3^{en} dinsdag; Halle (n), 2^{en} donderd.; Herenthals, 1^{en} maandag; Herenthout, 4^{en} dinsdag; Heist op den-Berg, 3^{en} donderdag; Hoogstraten, 3^{en} dinsdag; Itegem, 3^{en} maandag; Loenhout, 2^{en} dinsdag; Meerhout, 1^{en} maandag; Moll, laatste maandag; Nijlen, 2^{en} dinsdag; Olmen, 3^{en} maandag; Oostmalle, laatste dinsdag; Rethy, 3^{en} maandag; Thienen (n), 3^{en} maandag; Turnhout (n), 1^{en} dinsdag; Veerle, 1^{en} maandag; Vosselaar (n) 3^{en} donderdag; Wester-loo (n), 3^{en} dinsdag.

III. BRABANT

Diest, 1^{en} woensdag; Galmaarde, laatste dinsdag.

IV. LIMBURG

Tongeren, den 2^{en} donderdag.

Uzerenwegen

Staatsspoorweg, 1 October 1896

*is exprestrein.

Vertrek uit Gent naar Brussel (langs Aalst, Den derleeuw): 4,50* 2 kl., 4,57, 6,17, 7,19* 3 kl., 7,33 9,21, 10,55, 12,14* 5 kl., 1,57, 5,44* 5 kl., 4,59 2 kl., (5,29* 2 kl. tot Gent-St-Pieters), 5,45, 6,55, 8,09, 9,41* 5 kl., 1,26* 2 kl.

Brussel naar Gent: 2,21* 2 kl., (4,52 Denderl.), 6,00, 7,01* 3 kl., 7,08, (8,14 Denderleeuw, 8,23 prachttrein), 9,00* 2 kl., 9,16, 10,44, (11,50* 1 kl. oesdonderdags), 11,50 (12,05 tot Denderleeuw), 1,47, (2,58* 3 kl., 4,50, 5,05, (5,15 tot Denderleeuw), 6,02* 5 kl., (6,08* 5 kl. van 5 nov.), (6,59 tot Denderleeuw), (7,17 tot Aalst), (7,50 Denderleeuw), (8,40* 5 kl., 8,40, 11,47.

Gent naar Brugge, Oostende 3,44* 2 kl., 5,37, 8,22* 3 kl., 8,24, 10,49, 10,55, 1,02, 5,55* 3 kl., 4,08, 7,05* 3 kl., 7,10 van 5 nov.), 7,12, 9,20* 3 kl., 9,40* 2 kl.

Oostende naar Brugge en Gent: (5,55* kl., van Oostende, kaai), 5,05, 6,05* 3 kl., 7,15, 8,53, 10,57* 5 kl., 11,51, 1,40, 2,29* 5 kl., 5,57* 2 kl., 5,16, 5,40, (7,20 Brugge), 8,27* 5 kl.

Brugge naar Blankenberge en Heyst. 7,01, 9,42, 11,45, 2,23, 5,58, 8,55.

Heyst naar Blankenberge en Brugge: 5,24, 8,08, 10,57, 1,16, 4,44, 7,22.

Deinze, Kortrijk, Moesroen, Doornijk, 4,53, 8,19, 9,19, 11,10* 5 kl., 1,12, 5,57, (5,08* 5 kl. 's vrijdags) (6,47* 5 kl. tot Moesroen), 7,08.

Doornijk naar Gent (langs Moesroen, Kortrijk, Deinze): 5,15, 6,18* 5 kl., 8,55 (10,15* 5 kl. 's vrijdags) 11,09, 1,58, 4,51, 8,46.

Deinze, Thielt, Lichtervelde, Dixmude, Veurne, Adinkerke, Duinkerke, 5,18, (6,37, Lichtervelde), 7,28, 11,40 5,52, (5,45, Veurne), 7,20.

Denderm.. Mech., Leuven, (5,44, 8,27, (10,03 Mech.), 1,55, (5,51 Mech.), 5,29* 2 kl., 7,07.

Dendermonde, Boom, Antwerpen, 7,53, 10,48, 1,55, 4,45, 7,54.

Moortzele, Geeraardsbergen, Edingen, Brakel, Manage, Luttre, Charleroi, 5,27, 7,59* 3 kl., 8,32, 1, 2,05, 5,12, 6,42, 8,11.

Oudenaarde, Ronse, Leuze, St-Ghislain, Ber-gen: 6,06 (8,45 tot Oudenaarde) 10,18, 2,14 (5,14 Ronse), 6,14 (7,57 Ronse).

Gent naar Antwerpen (langs Dendermonde, Boom: 7,53, 10,48, 1,55, 4,45, 7,54.

Antwerpen (Oost) naar Gent langs Boom, Puurs, Baasrode, Dendermonde: 5,10, 6,55, (8,06 Dendermonde), 9,08, (10,48